

เศรษฐศาสตร์ในชีวิตดิจิทัล

Economics in Digital Life

ฉบับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (ปรับปรุงครั้งที่ 1)

ผศ.ดร.เทอดศักดิ์ ชมเฒ่าสุวรรณ

เศรษฐศาสตร์ในชีวิตดิจิทัล

Economics in Digital Life

ฉบับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (ปรับปรุงครั้งที่ 1)

ผศ.ดร.เทอดศักดิ์ ชมไต้ะสุวรรณ

Wisdom Art

สำนักพิมพ์วิสตอมอาร์ท

2569

Wisdom Art

เศรษฐศาสตร์ในชีวิตดิจิทัล (Economics in Digital Life)

ผู้เขียน ผศ.ดร.เทอดศักดิ์ ชมโตะสุวรรณ

จำนวนหน้า 338 หน้า

ประวัติการพิมพ์และเผยแพร่

ฉบับหนังสือ	(พิมพ์ครั้งที่ 1)	มกราคม พ.ศ. 2566
ฉบับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	(เผยแพร่ครั้งที่ 1)	มิถุนายน พ.ศ. 2568
ฉบับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	(ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1)	มิถุนายน พ.ศ. 2569

สงวนลิขสิทธิ์ © พ.ศ. 2566, 2569 โดย เทอดศักดิ์ ชมโตะสุวรรณ

ห้ามคัดลอก ลอกเลียน ดัดแปลง ทำซ้ำ จัดพิมพ์ เผยแพร่ หรือกระทำการอื่นใด ไม่ว่าทั้งหมดหรือ
บางส่วนของหนังสือเล่มนี้ ในรูปแบบใด ๆ โดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้แต่ง ยกเว้น
การอ้างอิงตามสมควรเพื่อการศึกษาและวิชาการตามกฎหมายลิขสิทธิ์

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

เทอดศักดิ์ ชมโตะสุวรรณ.

เศรษฐศาสตร์ในชีวิตดิจิทัล = Economics in digital life. ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1

-- กรุงเทพฯ : วิสdomอาร์ท, 2569.

338 หน้า.

1. เศรษฐศาสตร์. I. ชื่อเรื่อง

330

ISBN (e-book) 978-616-94267-3-8

จัดทำและเผยแพร่โดย

สำนักพิมพ์วิสdomอาร์ท

เลขที่ 96/20 ถนนสุวินทวงศ์ แขวงลำผักชี เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร 10530

ศิลปะแห่งปัญญา (Art of Wisdom)

ราคา 399 บาท

ประกาศการใช้ภาพที่สร้างขึ้นด้วยปัญญาประดิษฐ์ (Statement of AI-Generated Artwork Use)

ภาษาไทย

หนังสือเล่มนี้มีการใช้ภาพประกอบที่สร้างขึ้นใหม่โดยปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ผ่านระบบ DALL-E ของ OpenAI โดยภาพทั้งหมดได้ถูกสร้างขึ้นเพื่อใช้เฉพาะในหนังสือเล่มนี้ และมีได้นำภาพต้นฉบับที่มีลิขสิทธิ์มาใช้โดยตรงแต่อย่างใด

ผู้จัดทำขอยืนยันว่า ภาพทั้งหมดเป็นผลงานสร้างใหม่โดยไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่น และสามารถใช้ในเชิงพาณิชย์ได้ตามข้อตกลงการใช้งานของ OpenAI

(<https://openai.com/policies/terms-of-use>)

English

This book includes illustrations generated using Artificial Intelligence (AI) technology via OpenAI's DALL-E system. All images were newly created specifically for this publication and do not use or directly reproduce any copyrighted source material.

The author affirms that these AI-generated artworks do not infringe on any third-party copyrights and are used in accordance with OpenAI's terms of use for commercial purposes.

(<https://openai.com/policies/terms-of-use>)

แต่

อัยยวินท์ลูกรัก และ ครอบครัวที่แสนอบอุ่น

Wisdom Art

Wisdom Art

คำนำ

เนื้อหาในหนังสือ “เศรษฐศาสตร์ในชีวิตดิจิทัล” ฉบับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เล่มนี้ เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของเราทุกคนในยุคปัจจุบันซึ่งอยู่ในยุคเศรษฐกิจดิจิทัลนี้ ทั้งโดยรู้ตัวและโดยไม่รู้ตัวตั้งแต่ก่อนปฏิสนธิจนกระทั่งหลังความตาย ในขณะที่เราดำเนินชีวิตอยู่เศรษฐศาสตร์เกี่ยวข้องกับเราในการตัดสินใจ การวางแผนชีวิต การเรียน การทำงาน การเงิน การทำธุรกิจ การแต่งงาน การมีลูก การเมือง การค้าระหว่างประเทศ และการเข้าใจสถานะเศรษฐกิจและสถานการณ์รอบตัว การรู้เศรษฐศาสตร์ทำให้เรารู้ทันโลก รู้ทันคน รู้ทันอนาคต ช่วยป้องกันปัญหาและแก้ไขปัญหา และช่วยนำทางชีวิตไปสู่ความสำเร็จในอนาคต

เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้ประกอบด้วย แนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลพื้นฐานทางด้านเศรษฐศาสตร์ในการดำเนินชีวิต การบริโภค อุปสงค์ ปัจจัยการผลิต การผลิต ต้นทุน อุปทาน กลไกราคา ตลาดผลผลิต ตลาดปัจจัยการผลิต โครงสร้างตลาด รายรับ กำไร ภาษี บทบาทรัฐบาล แรงงาน เงิน เงินเฟ้อ อัตราดอกเบี้ย มูลค่าเงินตามเวลา อัตราแลกเปลี่ยน สถาบันการเงิน นโยบายการเงิน การค้าระหว่างประเทศ ระบบเศรษฐกิจ การวางแผนการเงินตลอดชีวิต แนวคิดการลงทุนการประกอบการในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล และอื่นๆ

หนังสือเล่มนี้ผู้เขียนไม่เพียงแต่กลั่นกรองและตกผลึกองค์ความรู้ทางเศรษฐศาสตร์จากหลากหลายด้านที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตมาเขียนด้วยภาษาง่ายๆให้คนทั่วไปเข้าใจง่ายและตัดส่วนที่ยากเกินความจำเป็นสำหรับคนทั่วไปออกแล้ว ผู้เขียนยังได้เพิ่มเติมเนื้อหาและยกตัวอย่างที่ประยุกต์ใช้เศรษฐศาสตร์ในการดำเนินชีวิตในยุคเศรษฐกิจดิจิทัลนี้อีกด้วย

ผู้เขียนจึงมีความเชื่อมั่นว่าหนังสือ “เศรษฐศาสตร์ในชีวิตดิจิทัล” ฉบับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เล่มนี้จะไม่เหมือนหนังสือหรือตำราเศรษฐศาสตร์ทั่วไป ไม่น่าเบื่อ หรืออยู่ไกลตัวผู้อ่าน ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะมีส่วนช่วยผู้อ่านหรือผู้เรียนทุกท่านให้ประสบความสำเร็จในชีวิตยิ่งขึ้นไป และมีส่วนช่วยเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ของชาติและมีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศไทยของเราให้เจริญรุ่งเรือง มั่งคั่ง มั่นคง ยั่งยืน และที่สำคัญคือมีสิ่งแวดล้อมที่ดี สะอาด สังคมมีความรัก ความปลอดภัย ความเป็นธรรม ยุติธรรม และมีศีลธรรมอันดี

เทอดศักดิ์ ชมไต่สุวรรณ

มิถุนายน 2568

Wisdom Art

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	i
สารบัญ	iii
สารบัญรูป	vii
สารบัญตาราง	xi
บทที่ 1 ศาสตร์แห่งการดำเนินชีวิต	1
1.1 เศรษฐศาสตร์	3
1.2 เศรษฐศาสตร์กับชีวิต	6
1.3 การทำมาหากิน	8
1.4 เศรษฐกิจ	10
1.5 ระบบเศรษฐกิจ	12
1.6 อาชีพในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล	14
1.7 กรณีศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล	21
แบบฝึกคิดท้ายบทที่ 1	23
บทที่ 2 การบริโภค	25
2.1 พฤติกรรมผู้บริโภคในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล	27
2.2 สินค้าและบริการ	29
2.3 อุปสงค์สินค้าและบริการ	34
2.4 การเปลี่ยนแปลงอุปสงค์สินค้าและบริการ	38
2.5 ความยืดหยุ่นของอุปสงค์สินค้าและบริการ	44
2.6 กรณีศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล	48
แบบฝึกคิดท้ายบทที่ 2	51
บทที่ 3 การผลิต	53
3.1 ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ	55
3.2 ต้นทุนการผลิตสินค้าและบริการ	59
3.3 การผลิตสินค้าและบริการ	66

3.4	อุปทานสินค้าและบริการ	68
3.5	การเปลี่ยนแปลงอุปทานสินค้าและบริการ	72
3.6	ความยืดหยุ่นของอุปทานสินค้าและบริการ	76
3.7	รายได้	78
3.8	กำไร	80
3.9	กรณีศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล	81
	แบบฝึกคิดท้ายบทที่ 3	83
บทที่ 4	ตลาด	85
4.1	ตลาดในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล	87
4.2	ดุลยภาพตลาด	88
4.3	สวัสดิการสังคม	90
4.4	กลไกราคา	93
4.5	การเปลี่ยนแปลงดุลยภาพของตลาด	96
4.6	ประเภทของตลาด	101
4.7	โครงสร้างตลาด	102
4.8	กรณีศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตลาดในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล	109
	แบบฝึกคิดท้ายบทที่ 4	111
บทที่ 5	แรงงาน	113
5.1	แรงงานในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล	115
5.2	กำลังแรงงาน	118
5.3	อุปทานแรงงาน	122
5.4	อุปสงค์แรงงาน	123
5.5	ตลาดแรงงาน	124
5.6	การว่างงาน	126
5.7	ค่าจ้างขั้นต่ำ	131
5.8	กรณีศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงงานในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล	133
	แบบฝึกคิดท้ายบทที่ 5	135

บทที่ 6 เงิน	137
6.1 หน้าที่ของเงิน	139
6.2 อุปสงค์เงิน	140
6.3 อุปทานเงิน	142
6.4 ตลาดการเงิน	143
6.5 สถาบันการเงิน	147
6.6 สถาบันคุ้มครองเงินฝาก	151
6.7 การเปลี่ยนแปลงมูลค่าเงินภายในประเทศ	153
6.8 เงินตราต่างประเทศ	155
6.9 นโยบายการเงิน	162
6.10 เงินในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล	163
6.11 กรณีศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเงินในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล	167
แบบฝึกคิดท้ายบทที่ 6	169
บทที่ 7 เศรษฐกิจ	171
7.1 วัฏจักรธุรกิจ	173
7.2 การค้าระหว่างประเทศ	174
7.3 ดุลการค้าระหว่างประเทศ	179
7.4 การกีดกันทางการค้า	180
7.5 การร่วมมือและการรวมกลุ่มระหว่างประเทศ	184
7.6 การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ	186
7.7 ความสุขประชาชาติ	190
7.8 กรณีศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล	192
แบบฝึกคิดท้ายบทที่ 7	195
บทที่ 8 รัฐบาล	197
8.1 บทบาทหน้าที่ของรัฐบาล	199
8.2 งบประมาณแผ่นดิน	201
8.3 รายได้รัฐบาล	202
8.4 หนี้สาธารณะ	213

8.5 นโยบายรัฐบาล	215
8.6 กรณีศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล	226
แบบฝึกคิดท้ายบทที่ 8	229
บทที่ 9 การประกอบการในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล	231
9.1 พฤติกรรมผู้ประกอบการในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล	233
9.2 10 วิ สู่การเป็นผู้ประกอบการ	236
9.3 กรณีศึกษาการประกอบการในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล	247
9.4 กรณีศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกอบการในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล	261
แบบฝึกคิดท้ายบทที่ 9	263
บทที่ 10 ลายแทงขุมทรัพย์ในชีวิตดิจิทัล	265
10.1 ความท้าทายในการดำเนินชีวิตในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล	267
10.2 ลายแทงชีวิต	273
10.3 กรณีศึกษาการวางแผนชีวิต	276
10.4 กรณีศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนชีวิตในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล	293
แบบฝึกคิดท้ายบทที่ 10	295
แบบทดสอบประมวลความรู้	297
บรรณานุกรม	305
ดัชนี	307
คำสงท้าย	a
ประวัติผู้เขียน	c

สารบัญรูป

หน้า

บทที่ 1

รูปที่ 1-1	การตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดภายใต้ความจำกัด	3
รูปที่ 1-2	วัฏจักรชีวิตของมนุษย์	6
รูปที่ 1-3	การค้าโดยการแลกเปลี่ยนสินค้า	8
รูปที่ 1-4	แบบจำลองกระแสหมุนเวียนทางเศรษฐกิจในเศรษฐกิจแบบเปิด	10
รูปที่ 1-5	เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตประจำวัน	14
รูปที่ 1-6	แกร็บ (Grab) แอปพลิเคชันบริการเรียกรถแท็กซี่ออนไลน์	18
รูปที่ 1-7	อโกด้า (Agoda) แอปพลิเคชันบริการจองโรงแรมออนไลน์	18
รูปที่ 1-8	ตู้คลินิกปัญญาประดิษฐ์	19
รูปที่ 1-9	ช้อปปี้ (Shopee) แอปพลิเคชันขายสินค้าออนไลน์	20
รูปที่ 1-10	ยูทูบ (YouTube) ช่องจัดรายการออนไลน์ของตนเอง	20

บทที่ 2

รูปที่ 2-1	คุณลักษณะของสินค้าและบริการ	29
รูปที่ 2-2	เส้นอุปสงค์สินค้าไอศกรีม Haagen-Dazs ของผู้บริโภคนอก A	35
รูปที่ 2-3	เส้นอุปสงค์รวมในตลาดสินค้าไอศกรีม Haagen-Dazs	37
รูปที่ 2-4	การเปลี่ยนแปลงอุปสงค์ในตลาดสินค้าไอศกรีม Haagen-Dazs	38

บทที่ 3

รูปที่ 3-1	ความสัมพันธ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์ และทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น	56
รูปที่ 3-2	ปัจจัยการผลิต 4 ประเภท	58
รูปที่ 3-3	ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนรวมประเภทต่างๆ	65
รูปที่ 3-4	ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนเฉลี่ยประเภทต่างๆและต้นทุนส่วนเพิ่ม	65
รูปที่ 3-5	ความสัมพันธ์ของปัจจัยการผลิตกับผลผลิต	66
รูปที่ 3-6	อัตราผลตอบแทนต่อปริมาณการผลิต	67
รูปที่ 3-8	เส้นอุปทานรวมในตลาดสินค้ารถยนต์ไฟฟ้า	71
รูปที่ 3-9	การเปลี่ยนแปลงอุปทานในตลาดสินค้ารถยนต์ไฟฟ้า	72

รูปที่ 3-10 เปรียบเทียบมิติทางเศรษฐศาสตร์กับมิติทางบัญชี	77
--	----

บทที่ 4

รูปที่ 4-1 เปรียบเทียบตลาดแบบดั้งเดิมกับตลาดในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล	87
รูปที่ 4-2 ดุลยภาพตลาดสินค้าโทรศัพท์มือถือ	89
รูปที่ 4-3 ผลประโยชน์ส่วนเกินทางสังคม	91
รูปที่ 4-4 การผลิตและการตั้งราคาที่เกิดการสูญเสียเปล่าทางสังคม	92
รูปที่ 4-5 อุปสงค์ส่วนเกินในตลาดสินค้าโทรศัพท์มือถือ	93
รูปที่ 4-6 อุปทานส่วนเกินในตลาดสินค้าโทรศัพท์มือถือ	94
รูปที่ 4-7 การเปลี่ยนแปลงดุลยภาพในตลาดโทรศัพท์มือถือ	96
รูปที่ 4-8 แบบจำลองกระแสการหมุนเวียนของตลาดผลผลิตและตลาดปัจจัยการผลิต ในเศรษฐกิจแบบปิด	101

บทที่ 5

รูปที่ 5-1 ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 9 ด้าน	115
รูปที่ 5-2 พิธีมิตประชารัฐไทย ช่วง ปี พ.ศ. 2496 - 2566	117
รูปที่ 5-3 แรงงานต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือทั่วราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2564	120
รูปที่ 5-4 เส้นอุปทานแรงงาน	122
รูปที่ 5-5 เส้นอุปสงค์แรงงาน	123
รูปที่ 5-6 ดุลยภาพในตลาดแรงงาน	124
รูปที่ 5-7 การเปลี่ยนแปลงดุลยภาพในตลาดแรงงานเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอุป ทานแรงงาน	125
รูปที่ 5-8 การเปลี่ยนแปลงดุลยภาพในตลาดแรงงานเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอุป สงค์แรงงาน	125
รูปที่ 5-9 ปัจจัยส่งที่ผลต่อการว่างงาน	127
รูปที่ 5-10 โครงสร้างกำลังแรงงานไทย เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2564	127
รูปที่ 5-11 สถิติอัตราการว่างงาน จำแนกตามภูมิภาค ของประเทศไทย ช่วงปี พ.ศ. 2554 - 2564	128
รูปที่ 5-12 ภาวะการทำงานของประชากรไทย ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2564	130

รูปที่ 5-13 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าจ้างขั้นต่ำและดุลยภาพในตลาดแรงงาน	131
รูปที่ 5-14 อัตราค่าจ้างขั้นต่ำของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2565	132

บทที่ 6

รูปที่ 6-1 เส้นอุปสงค์เงิน	141
รูปที่ 6-2 เส้นอุปทานเงิน	142
รูปที่ 6-3 โครงสร้างตลาดการเงินในประเทศไทย	143
รูปที่ 6-4 ตลาดเงิน	144
รูปที่ 6-5 การเปลี่ยนแปลงอุปสงค์เงินในตลาดเงิน	145
รูปที่ 6-6 การเปลี่ยนแปลงอุปทานเงินในตลาดเงิน	145
รูปที่ 6-7 ประวัติวงเงินคุ้มครองของสถาบันเงินฝากของประเทศไทย	152
รูปที่ 6-8 อัตราดอกเบี้ยของประเทศไทย	154
รูปที่ 6-9 อัตราเงินเฟ้อของประเทศไทย	155
รูปที่ 6-10 อุปสงค์เงินตราต่างประเทศ	157
รูปที่ 6-11 อุปทานเงินตราต่างประเทศ	158
รูปที่ 6-12 ตลาดเงินตราต่างประเทศ	159
รูปที่ 6-13 การแข็งค่าเงินบาท	160
รูปที่ 6-14 การอ่อนค่าเงินบาท	161
รูปที่ 6-15 ตัวอย่างสกุลเงินคริปโตในโลก	165

บทที่ 7

รูปที่ 7-1 วัฏจักรธุรกิจ	173
รูปที่ 7-2 แผนที่โลกแสดงระดับความสุขของประเทศต่าง ๆ ปี พ.ศ. 2564	190
รูปที่ 7-3 องค์ประกอบของความอยู่เย็นเป็นสุข	191

บทที่ 8

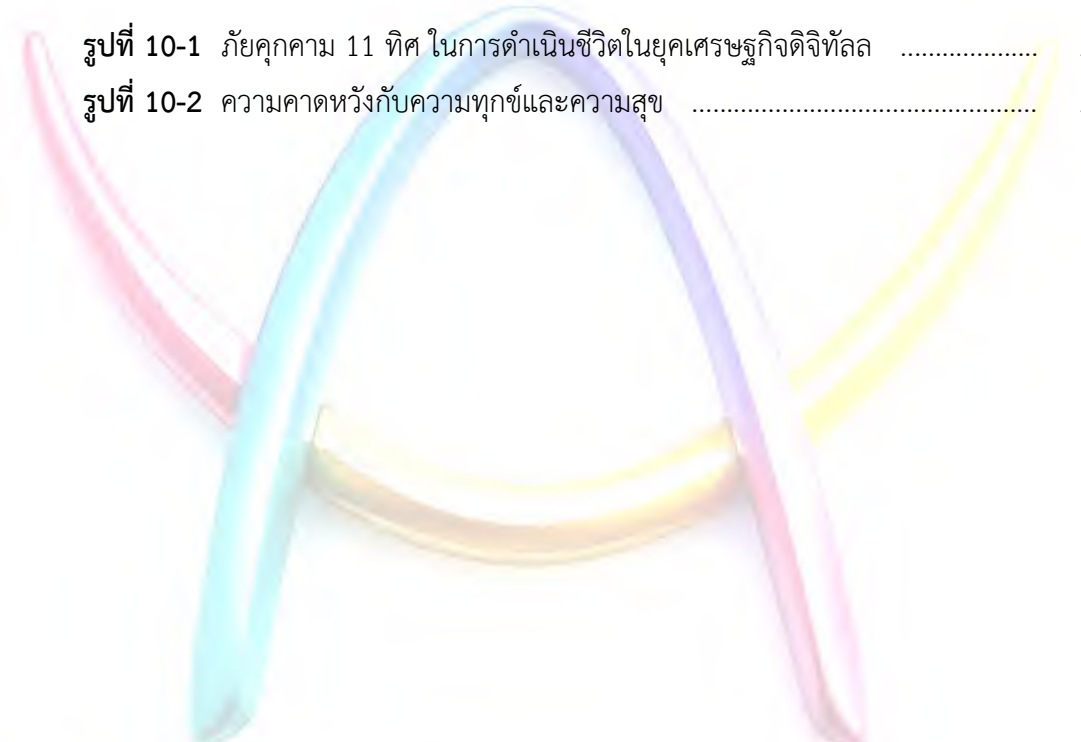
รูปที่ 8-1 โครงสร้างภาษีของประเทศไทย	208
รูปที่ 8-2 สิทธิการลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ปี พ.ศ. 2567	209
รูปที่ 8-3 ตัวอย่างการกำหนดราคาขั้นต่ำในตลาดข้าว	218
รูปที่ 8-4 ตัวอย่างการกำหนดราคาขั้นสูงในตลาดหน้ากากอนามัย	219

บทที่ 9

รูปที่ 9-1	อาชีพที่หลากหลายในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล	237
รูปที่ 9-2	การผสมผสานการวิเคราะห์สวอทและแมทริกซ์ทาวซ์	239
รูปที่ 9-3	ตัวอย่างแบบโลโก้และบรรจุภัณฑ์	254

บทที่ 10

รูปที่ 10-1	ภัยคุกคาม 11 ทิศ ในการดำเนินชีวิตในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล	267
รูปที่ 10-2	ความคาดหวังกับความทุกข์และความสุข	268

Wisdom Art

สารบัญตาราง

หน้า

บทที่ 2

ตารางที่ 2-1 ข้อมูลอุปสงค์สินค้าไอศกรีม Haagen-Dazs ของผู้บริโภค A	34
ตารางที่ 2-2 ข้อมูลอุปสงค์รวมในตลาดสินค้าไอศกรีม Haagen-Dazs	37

บทที่ 3

ตารางที่ 3-1 ข้อมูลอุปทานสินค้ารถยนต์ไฟฟ้าของผู้ผลิต A	68
ตารางที่ 3-2 ข้อมูลอุปทานรวมในตลาดสินค้ารถยนต์ไฟฟ้า	71

บทที่ 4

ตารางที่ 4-1 เปรียบเทียบคุณลักษณะของโครงสร้างตลาดแบบต่าง ๆ	103
ตารางที่ 4-2 เปรียบเทียบลักษณะการแข่งขันในโครงสร้างตลาดแบบต่าง ๆ	104
ตารางที่ 4-3 เปรียบเทียบผลการประกอบการของธุรกิจโครงสร้างตลาดแบบต่าง ๆ แต่ละช่วงระยะเวลา	105

บทที่ 6

ตารางที่ 6-1 อันดับสกุลเงินที่ใช้ในการชำระหนี้มากที่สุดในโลก	156
--	-----

บทที่ 7

ตารางที่ 7-1 สถิติการค้าระหว่างประเทศของไทย ปี พ.ศ. 2535 - 2564	175
ตารางที่ 7-2 ลำดับสินค้าส่งออกของประเทศของไทย ปี พ.ศ. 2563 - 2564	176
ตารางที่ 7-3 ลำดับสินค้านำเข้าของประเทศของไทย ปี พ.ศ. 2563 - 2564	177
ตารางที่ 7-4 ประเทศคู่ค้าที่สำคัญของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2564	178
ตารางที่ 7-5 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2543 - 2564	188

บทที่ 8

ตารางที่ 8-1 รายชื่อรัฐวิสาหกิจที่ปิดกิจการหรือสิ้นสุดความเป็นรัฐวิสาหกิจไปแล้ว ..	203
ตารางที่ 8-2 รายชื่อรัฐวิสาหกิจที่กำลังดำเนินกิจการอยู่ใน ปี พ.ศ. 2562	204

ตารางที่ 8-3	อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ปี พ.ศ. 2567	210
ตารางที่ 8-4	อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล ปี พ.ศ. 2567	212
ตารางที่ 8-5	หนี้สาธารณะคงค้างของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2552 - 2567	214
ตารางที่ 8-6	งบประมาณรายจ่าย ปีงบประมาณ 2561 - 2562 จำแนกตามลักษณะงาน	216

บทที่ 9

ตารางที่ 9-1	เปรียบเทียบคู่แข่งในตลาดข้าวสังข์หยด	252
ตารางที่ 9-2	รายละเอียดต้นทุนคงที่การผลิตข้าวสังข์หยด	256
ตารางที่ 9-3	รายละเอียดต้นทุนแปรผันการผลิตข้าวสังข์หยด	257

บทที่ 10

ตารางที่ 10-1	ตัวอย่างแผนการเงินตลอดชีวิต: รายรับรายปี ช่วงอายุ 0 - 25 ปี	278
ตารางที่ 10-2	ตัวอย่างแผนการเงินตลอดชีวิต: รายรับรายปี ช่วงอายุ 26 - 50 ปี	279
ตารางที่ 10-3	ตัวอย่างแผนการเงินตลอดชีวิต: รายรับรายปี ช่วงอายุ 51 - 75 ปี	280
ตารางที่ 10-4	ตัวอย่างแผนการเงินตลอดชีวิต: รายจ่ายรายปี ช่วงอายุ 0 - 25 ปี	281
ตารางที่ 10-5	ตัวอย่างแผนการเงินตลอดชีวิต: รายจ่ายรายปี ช่วงอายุ 26 - 50 ปี ..	282
ตารางที่ 10-6	ตัวอย่างแผนการเงินตลอดชีวิต: รายจ่ายรายปี ช่วงอายุ 51 - 75 ปี ..	283
ตารางที่ 10-7	ตัวอย่างแผนการเงินตลอดชีวิต: ทรัพย์สินรายปี ช่วงอายุ 0 - 25 ปี ..	284
ตารางที่ 10-8	ตัวอย่างแผนการเงินตลอดชีวิต: ทรัพย์สินรายปี ช่วงอายุ 26 - 50 ปี ..	285
ตารางที่ 10-9	ตัวอย่างแผนการเงินตลอดชีวิต: ทรัพย์สินรายปี ช่วงอายุ 51 - 75 ปี ..	286
ตารางที่ 10-10	ตัวอย่างแผนการเงินตลอดชีวิต: ความมั่งคั่ง ช่วงอายุ 0 - 25 ปี	287
ตารางที่ 10-11	ตัวอย่างแผนการเงินตลอดชีวิต: ความมั่งคั่ง ช่วงอายุ 26 - 50 ปี	288
ตารางที่ 10-12	ตัวอย่างแผนการเงินตลอดชีวิต: ความมั่งคั่ง ช่วงอายุ 51 - 75 ปี	289

บทที่ 1

ศาสตร์แห่งการดำเนินชีวิต

ที่มา: ภาพประกอบสร้างโดยผู้เขียนด้วยเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ ChatGPT โดยใช้คำแรกเตอร์ “น้องอีคอน” ซึ่งผู้เขียนออกแบบสำหรับหนังสือเล่มนี้ และ QR Code จัดทำจากลิงก์วิดีโอ Highlight เนื้อหาประจำบทของผู้เขียน

“ Economics deals with human life since before fertilization until after death. ”

“ เศรษฐศาสตร์เกี่ยวข้องกับชีวิตของมนุษย์ ตั้งแต่ก่อนปฏิสนธิ จนกระทั่งหลังความตาย ”

Thoedsak Chomtohsuwan

Economist

20 June 1975 ~ Present

กรอบการเรียนรู้

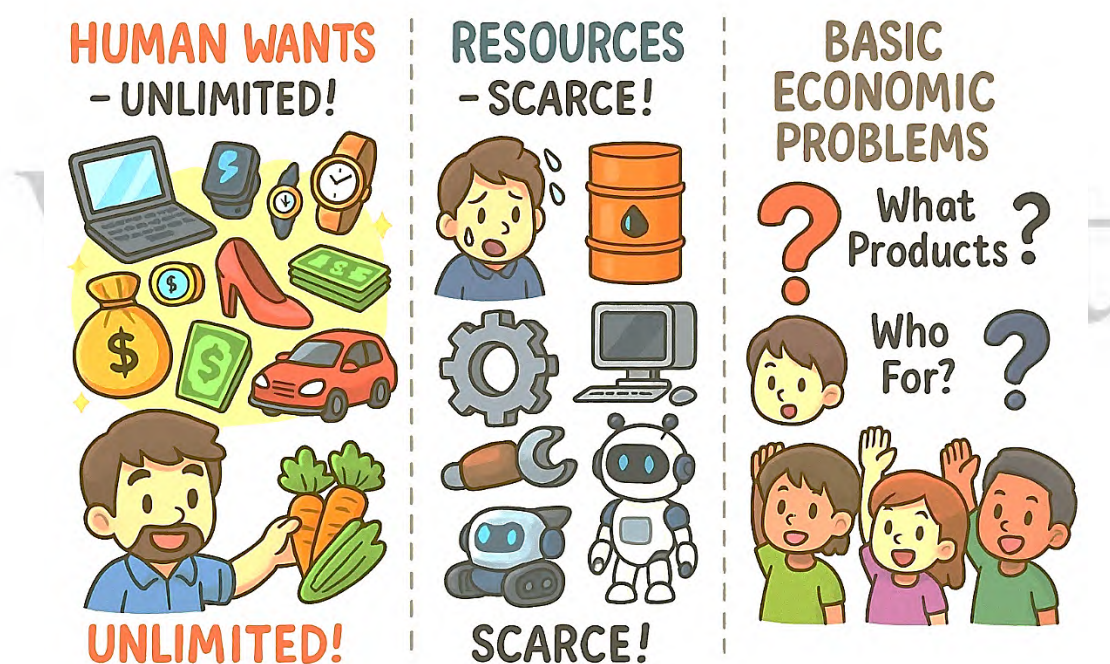
เนื้อหาในบทนี้มุ่งหมายให้ผู้ที่ศึกษาได้เรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของ เศรษฐศาสตร์ในยุคดิจิทัล วงจรชีวิตมนุษย์ตั้งแต่ก่อนเกิดจนถึงหลังความตาย การตัดสินใจเลือกท่ามกลางทรัพยากรที่มีจำกัด การแลกเปลี่ยนและต้นทุนค่าเสียโอกาสในกิจกรรมต่างๆของชีวิตประจำวัน วิวัฒนาการของการทำมาหากินตั้งแต่ระบบบาร์เตอร์จนถึงการใช้เงินและระบบการค้าออนไลน์ในปัจจุบัน หน่วยเศรษฐกิจ แบบจำลองกระแสหมุนเวียน และระบบเศรษฐกิจรูปแบบต่างๆ การวางแผนชีวิตให้มีคุณภาพในโลกยุคเศรษฐกิจดิจิทัล

1.1) เศรษฐศาสตร์

เศรษฐศาสตร์ (Economics) คือศาสตร์ทางด้านสังคมศาสตร์ (Social science) ที่พยายามจะอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในการดำเนินชีวิตรอบตัว การทำมาหากิน ระบบเศรษฐกิจ โดยอาศัยการสังเกตการณ์ ศึกษาข้อมูล สถิติในประวัติศาสตร์ ตั้งสมมติฐาน ค้นคว้าวิจัยเพิ่มเติมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพิสูจน์สมมติฐาน จนตกผลึกมาเป็นกรอบแนวคิด แบบจำลองพฤติกรรม และทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ ที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน และเศรษฐศาสตร์ยังคงพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆอย่างต่อเนื่องไม่หยุดยั้งตั้งแต่ยุคโบราณจนถึงยุคเศรษฐกิจดิจิทัลในปัจจุบัน

เศรษฐศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ลึกและกว้าง ในแนวลึกเราเรียกว่า เศรษฐศาสตร์จุลภาค (Microeconomics) ซึ่งเกี่ยวกับลักษณะของหน่วยเล็กๆในระบบเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหรือนิติบุคคล รายย่อย อาทิเช่น ผู้บริโภค ผู้ผลิต ปัจจัยการผลิต สินค้าและบริการ ตลาด เป็นต้น ในแนวกว้างเราเรียกว่า เศรษฐศาสตร์มหภาค (Macroeconomics) ซึ่งเกี่ยวกับลักษณะของระบบเศรษฐกิจโดยรวมที่เกี่ยวข้องกับคนทั้งประเทศหรือทั้งโลก อาทิเช่น การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การว่างงาน เงินเฟ้อ อัตราดอกเบี้ย ภาษี การค้าระหว่างประเทศ เป็นต้น

รูปที่ 1-1 การตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดภายใต้ความจำกัด

ที่มา: Image created using DALL-E by OpenAI, generated on June 5, 2025. คำสั่งโดย ผู้เขียน

เศรษฐศาสตร์เป็นศาสตร์ของการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดภายใต้ความจำกัด เศรษฐศาสตร์จึงเกี่ยวข้องกับการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด แต่อย่างไรก็ตามเมื่อเราตัดสินใจเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งแล้วย่อมทำให้จำเป็นต้องสูญเสียทางเลือกอื่นๆที่เหลือที่เราไม่ได้เลือกไป เพราะในโลกนี้ไม่มีอะไรได้มาฟรีๆ ทางเศรษฐศาสตร์เราเรียกว่า *การได้อย่างเสียอย่าง (Trade off)* ตัวอย่างเช่น

- ❑ นายเดชาเป็นพนักงานบริษัทแห่งหนึ่ง ตอนเช้ามีนายเดชาต้องเลือกระหว่างการนอนต่ออีกหน่อยกับการรีบตื่นนอนออกไปทำงาน ถ้าหากนายเดชาเลือกการนอนต่ออีกหน่อยนายเดชาก็จะได้นอนเต็มอิ่มขึ้นแต่ก็ต้องแลกกับการเผชิญปัญหาการจราจรติดขัดทำให้ถึงที่ทำงานสาย ถ้าหากนายเดชาเลือกการตื่นนอนรีบออกไปทำงานการจราจรก็จะยังคงคล่องตัวทำให้นายเดชาไปถึงที่ทำงานได้เร็วทันแต่ก็ต้องแลกกับการไม่ได้นอนเต็มอิ่ม
- ❑ นางเขียนฝันมีที่ดินมรดกอยู่แปลงหนึ่ง นางเขียนฝันต้องเลือกระหว่างการให้เช่าที่ดินกับการขายที่ดิน ถ้าหากนางเขียนฝันเลือกการให้เช่าที่ดินนางเขียนฝันที่ดินมรดกก็จะยังคงเป็นของนางเขียนฝันและก็จะมียาได้เดือนละไม่มากต่อเนื่องระยะยาวแต่ก็ต้องแลกกับการขาดรายได้จำนวนมากในครั้งเดียว ถ้าหากนางเขียนฝันเลือกการขายที่ดินนางเขียนฝันก็จะได้เงินก้อนโตทันทีแต่ก็ต้องแลกกับการสูญเสียที่ดินมรดก
- ❑ ในสถานการณ์ที่ไวรัสโควิดกำลังแพร่ระบาดอย่างหนัก รัฐบาลเหลืองบประมาณจำกัดอยู่ก้อนหนึ่ง รัฐบาลต้องเลือกระหว่างการนํางบประมาณไปซื้อวัคซีนป้องกันโรคโควิดราคาแพงจากต่างประเทศกับการนํางบประมาณไปให้นักวิจัยไทยใช้ศึกษาค้นคว้าและผลิตวัคซีนป้องกันโรคโควิดราคาถูกของไทยไว้ใช้เองในอนาคต ถ้าหากรัฐบาลเลือกการนํางบประมาณไปซื้อวัคซีนป้องกันโรคโควิดจากต่างประเทศ ประเทศก็จะได้วัคซีนมาใช้ช่วยบรรเทาการแพร่ระบาดทันทีแต่ก็ต้องแลกกับการซื้อในราคาแพงและสูญเสียเงินให้ต่างประเทศ ถ้าหากรัฐบาลเลือกการนํางบประมาณไปให้นักวิจัยไทยใช้ศึกษาค้นคว้าและผลิตวัคซีนป้องกันโรคโควิดของไทยในอนาคตระยะยาวประเทศก็จะสามารถผลิตวัคซีนป้องกันโรคโควิดราคาถูกไว้ใช้เองและยังนำไปขายสร้างรายได้เข้าประเทศอีกด้วยแต่ก็ต้องแลกกับการที่ประเทศยังไม่มีวัคซีนใช้ในทันทีส่งผลให้ประชาชนตกอยู่ในความเสี่ยงกับการติดเชื้อไวรัสโควิดอย่างสูง

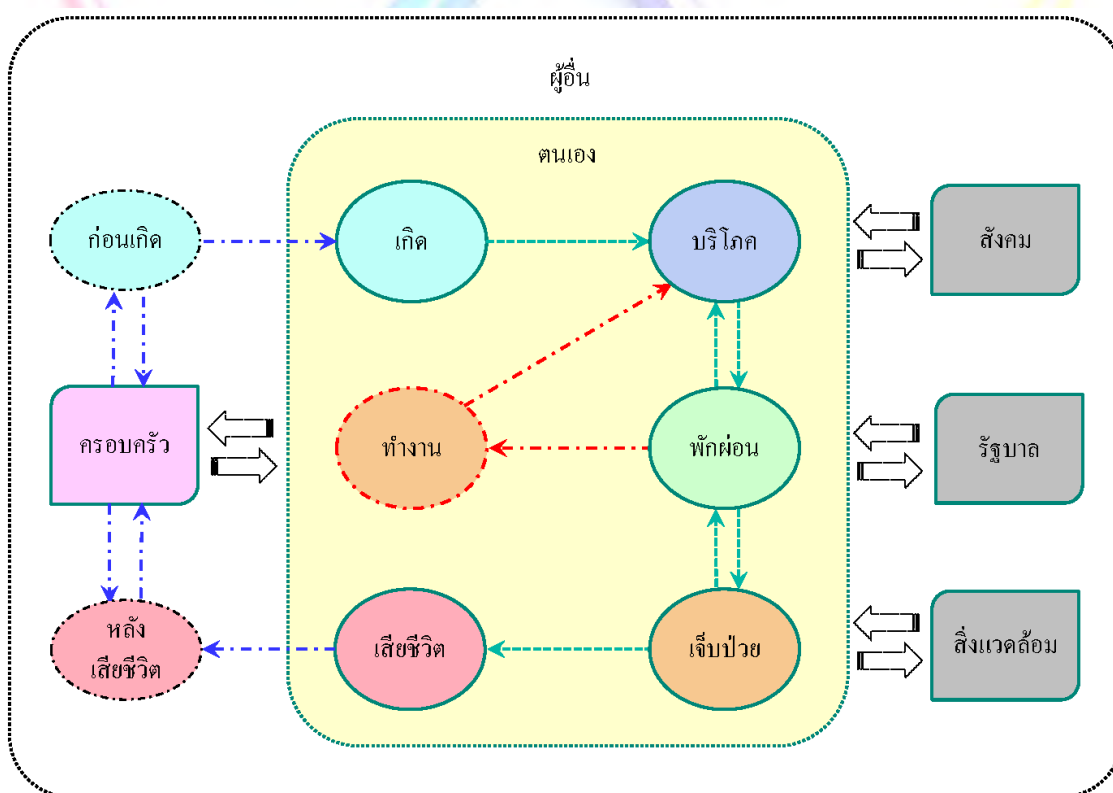
ในกรณีที่มีหลายทางเลือกและเราต้องเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งเพียงทางเลือกเดียวไม่สามารถเลือกได้มากกว่าหนึ่งทางเลือกในเวลาเดียวกัน มูลค่าของทางเลือกที่มีมูลค่าสูงที่สุดในบรรดาทางเลือกที่เราไม่ได้เลือกที่ (The best alternative foregone) ทางเศรษฐศาสตร์เราเรียกมูลค่านั้นว่า *ต้นทุนค่าเสียโอกาส* (Opportunity cost) ตัวอย่างเช่น

- ✓ นางสาวสมใจเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัย ในช่วงหยุดภาคฤดูร้อนนางสาวสมใจตระเวนสมัครงานพิเศษไว้หลายแห่งและได้รับการตอบรับแล้ว 2 แห่ง แห่งแรกเป็นงานเลี้ยงเด็กซึ่งเป็นงานที่นางสาวสมใจชอบมากซึ่งจะได้ค่าตอบแทนเดือนละ 18,000 บาท และแห่งที่ 2 เป็นงานพนักงานขายสินค้าซึ่งค่าตอบแทนเดือนละ 25,000 บาท โดยที่ทั้งสองงานปฏิบัติงานในช่วงวันจันทร์ถึงศุกร์เวลา 8 โมงเช้าถึง 4 โมงเย็น เหมือนกัน แต่นางสาวสมใจ เปลี่ยนใจลงทะเบียนเรียนภาคฤดูร้อนแทนและได้แจ้งปฏิเสธการทำงานพิเศษทั้ง 2 แห่ง ในกรณีนี้ต้นทุนค่าเสียโอกาสในช่วงภาคฤดูร้อนเท่ากับ 25,000 บาทต่อเดือน
- ✓ นายเศรษฐาใช้อาคารพาณิชย์ 3 ชั้นหลังหนึ่งของตนเองเป็นสำนักงานของบริษัททำรายการลง YouTube ของตนเอง โดยที่ก่อนหน้านี้ นายธนิตมาติดต่อขอเช่าอาคารพาณิชย์ 3 ชั้นหลังนี้เดือนละ 60,000 บาท เพื่อเปิดร้าน 7-Eleven และมีญาติมาติดต่อขอเช่าเดือนละ 30,000 บาท เพื่อเปิดร้านกาแฟ ในกรณีนี้ นายเศรษฐามีต้นทุนค่าเสียโอกาสจากการใช้อาคารพาณิชย์ดังกล่าวมาเป็นสำนักงานของบริษัทตนเองเดือนละ 60,000 บาท

เศรษฐศาสตร์ฝึกฝนบุคคลในด้านต่างๆ ฝึกให้มีการคิดหาทางเลือกตลอดเวลา ฝึกให้มีการประเมินต้นทุนของสิ่งต่างๆในสังคม ฝึกให้มีการทดสอบและทำความเข้าใจว่าเหตุการณ์และปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นมีความเกี่ยวข้องกันอย่างไร เศรษฐศาสตร์จึงเป็นศาสตร์ของทุกคนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทั้งกับการดำเนินชีวิตของคนธรรมดาทั่วไปและผู้นำในสังคม เพราะเป็นศาสตร์ของการคิด การวิเคราะห์ การตัดสินใจ การวางแผน การกำหนดนโยบาย สำหรับปัจจุบันไปจนถึงอนาคตข้างหน้าได้

ตลอดช่วงชีวิตของเราเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ การค้าและการบริโภค อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ตั้งแต่ช่วงก่อนปฏิสนธิจนกระทั่งช่วงหลังความตาย ดังนั้นเราจึงควรเรียนรู้และเข้าใจในศาสตร์ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ การค้าและการบริโภค หรือเศรษฐศาสตร์ ไว้ใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต เพื่อให้รู้เท่าทันเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวเราเองและรอบตัวเรา

รูปที่ 1-2 วัฏจักรชีวิตของมนุษย์

ช่วงก่อนเกิด ครอบครัวและคุณพ่อคุณแม่ของเรามีกิจกรรมต่างๆที่เป็นค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับเรา โดยแบ่งออกเป็น 2 ช่วงย่อย ได้แก่ ช่วงก่อนตั้งครรภ์และช่วงระหว่างตั้งครรภ์

ในช่วงก่อนตั้งครรภ์ คุณพ่อคุณแม่ต้องรับประทานอาหารเพื่อสะสมสารอาหารสำหรับทารกช่วงตั้งครรภ์ คุณพ่อคุณแม่บางคนซื้อยาบำรุงหรืออาหารเสริมต่างมารับประทานเพื่อเตรียมพร้อมตั้งครรภ์ คุณ

พ่อคุณแม่บางคนต้องเดินทางไปคลินิกหรือโรงพยาบาล เพื่อตรวจความพร้อมสุขภาพ ฉีดวัคซีนป้องกันโรคต่างๆที่เป็นอันตรายต่อการตั้งครรภ์ คุณพ่อคุณแม่บางคนต้องปรึกษาแพทย์เพื่อปรึกษาเรื่องการมีบุตรยาก หรืออาจถึงขั้นต้องใช้เทคนิคทางการแพทย์ช่วยให้ตั้งครรภ์ได้ และอื่นๆ

ในช่วงระหว่างตั้งครรภ์ คุณแม่ต้องรับประทานอาหาร ยาบำรุงหรืออาหารเสริมต่างๆ เพื่อเสริมสร้างการเจริญเติบโตของทารกใน เดินทางไปพบแพทย์เพื่อฝากครรภ์สม่ำเสมอทุกเดือน คุณพ่อต้องดูแลคุณแม่และลูกในครรภ์ มีค่าใช้จ่ายสำหรับการทำคลอด จัดเตรียมห้อง เสื้อผ้าและอุปกรณ์ต่างๆสำหรับเด็ก ช่วงจะคลอดคุณแม่บางคนต้องลางานเพื่อเตรียมคลอด และอื่นๆ

ตั้งแต่เกิดเรามีค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคสินค้าและบริการต่างๆ อาทิเช่น ค่าอาหาร เสื้อผ้า ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย อุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆ เป็นต้น ในการดำเนินชีวิตนอกจากการบริโภค ก็ต้องมีทำกิจกรรมต่างๆ การพักผ่อนนอนหลับ เมื่อสุขภาพไม่ดีเกิดการเจ็บป่วยก็ต้องมีค่าใช้จ่ายสำหรับการรักษาพยาบาล หากไม่มีเงินสำหรับใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและการรักษาพยาบาล เราก็จะเสียชีวิตภายในระยะเวลาอันสั้น แต่หากเรามีกำลังทรัพย์หรือเงินมากเพียงพอเราก็จะเป็นวัฏจักรอย่างนี้วนไปจนกระทั่งเสียชีวิต นอกจากนี้แม้กระทั่งช่วงที่เราตายไปแล้วก็ยังมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับเรา อาทิเช่น ค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดงานศพ การทำบุญอุทิศส่วนกุศล พิธีกรรมทางศาสนา เชื้อชาติต่างๆ และค่าใช้จ่ายทางด้านกฎหมาย มรดกต่างๆ เป็นต้น

นอกจากตัวเราเองแล้วนั้น เรายังมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับส่วนอื่นๆรอบตัวเราด้วย ไม่ว่าจะเป็นการบริโภคและการเลี้ยงดูครอบครัว การเสียภาษีให้รัฐบาล การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ดังนั้นหัวใจที่สำคัญ ในการช่วยให้วัฏจักรชีวิตนี้ดำเนินไปได้คือทรัพย์สินหรือเงิน ดังนั้นโจทย์ที่สำคัญในชีวิตของมนุษย์ทุกคนคือจะมีทรัพย์สินหรือเงินเพียงพอที่จะดำรงชีวิตอย่าง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขตามช่วงอายุชั้นอันเหมาะสมได้อย่างไร บางคนโชคดีเกิดมาในตระกูลร่ำรวยมีทรัพย์สินสมบัติก็ไม่เดือดร้อนไม่จำเป็นต้องดิ้นรนชวนหาเงินก็มีกินมีใช้ไปตลอดชีวิต แต่ถ้าบางคนเกิดมายากจนหรือฐานะครอบครัวไม่ดีก็จำเป็นต้องทำงานเพื่อหาเงินและสะสมทรัพย์สินสมบัติเพื่อใช้ในการบริโภคและการดำเนินชีวิตต่างๆ หากต้องการได้เงินมากก็ต้องทำงานดีๆ การที่จะได้งานดีๆ ก็ต้องเป็นคนเก่งมีความรู้ความสามารถ บางคนเกิดมาเป็นคนมีพรสวรรค์ก็ประสบความสำเร็จในอาชีพการงานได้ง่าย บางคนไม่จำเป็นต้องเรียนเก่ง แต่ใช้พรสวรรค์ทางด้านกีฬา หรือความสามารถพิเศษต่างๆ ก็สามารถหาเงินได้มากมายเพียงพอต่อการเลี้ยงชีพตลอดชีวิตแล้ว แต่ถ้าบางคนเกิดมาไม่เก่งก็ต้องตั้งใจศึกษาเล่าเรียนเพื่อใช้เป็นความรู้ในการประกอบอาชีพไม่ว่าจะเป็นลูกจ้างหรือประกอบธุรกิจส่วนตัว

1.3) การทำมาหากิน

แรกเริ่มในอดีตมนุษย์จัดหาสินค้าและบริการที่ตนเองต้องการบริโภคด้วยตนเองทั้งหมด อาทิเช่น ล่าสัตว์ ปลูกผัก สร้างบ้าน เป็นต้น ในเวลาต่อมามนุษย์เริ่มผลิตเฉพาะสินค้าและบริการที่ตนเองถนัดหรือสะดวก และจัดหาสินค้าและบริการที่ตนเองต้องการบริโภคด้วยระบบการใช้สิ่งของแลกเปลี่ยนของ (Barter system) ซึ่งเป็นวิธีแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการที่ตนเองผลิตหรือครอบครองกับสินค้าและบริการที่ต้องการซึ่งผู้อื่นผลิตหรือครอบครองอยู่โดยตรง โดยใช้อัตราแลกเปลี่ยนสินค้าตามที่ทั้งสองฝ่ายตกลงกัน อาทิเช่น ข้าวหอมมะลิ 3 ตันแลกกับไต้ทำงานไม้สักทอง 1 ตัว การทำความสะอาดบ้าน 1 วันแลกกับไก่ 5 ตัว ผักกาดขาว 20 กิโลกรัมแลกกับเสื้อผ้า 1 ชุด เป็นต้น

รูปที่ 1-3 การค้าโดยการแลกเปลี่ยนสินค้า

ที่มา: Image created using DALL-E by OpenAI, generated on June 5, 2025. คำสั่งโดย ผู้เขียน

แต่อย่างไรก็ตามการแลกเปลี่ยนสินค้ามีความยุ่งยากในการขนส่งสินค้ามาพบกันและแลกเปลี่ยนกัน อีกทั้งยังมีความไม่มีมาตรฐานการแลกเปลี่ยนสินค้าที่แน่นอน และมีปัญหาในการสะสมมูลค่าไว้เพื่อใช้ในอนาคตกตัวอย่างเช่น กรณีที่ต้องขนข้าวหอมมะลิน้ำหนัก 3 ตัน เดินทางไป 20 กิโลเมตร ด้วยความยากลำบากเพื่อไปแลกสร้อยคอทองคำ 1 เส้น หรือกรณีขนาดบ้านแตกต่างกันและมีความสกรปรกแตกต่างกัน ในขณะที่ไก่แต่ละตัวมีอายุและขนาดไม่เท่ากัน ดังนั้นการใช้อัตราการทำความสะดวกบ้าน 1 วันแลกกับไก่ 5 ตัวนั้นก็ไม่ใช่ยุติธรรมและไม่เหมาะสม หรือกรณีที่ปลูกผักกาดขาวได้สัปดาห์ละแค่ 5 กิโลกรัมจะไม่มีวันแลกเสื้อผ้า 1 ชุดได้เนื่องจากผักสามารถเก็บรักษาไว้ได้เพียงประมาณ 1 สัปดาห์จะเน่าเสียขาย ดังนั้นอย่างมากที่สุดจะสามารถมีผักกาดขาวในเวลาเดียวกันได้เพียง 10 กิโลกรัม ซึ่งไม่ถึง 20 กิโลกรัมซึ่งไม่เพียงพอที่จะแลกกับเสื้อผ้า 1 ชุด เป็นต้น

ในยุคต่อมามนุษย์เริ่มมีการพัฒนาทางการค้าโดยการใช้เงิน (Money) เป็นสื่อกลาง (Medium) ในการแลกเปลี่ยนสินค้า ทำให้เกิดช่องว่างในการเก็บรักษา พกพาความสะดวก ง่ายในการแลกเปลี่ยนหรือซื้อขายสินค้าและบริการ สามารถเก็บสะสมได้ ช่วยให้เกิดการขยายตัวทางการค้าและการบริโภคอย่างรวดเร็ว และเกินขีดจำกัดในอดีต ช่วยให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ในปัจจุบันเงินนอกจากทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าแล้ว ตัวเงินเองกลับกลายเป็นเครื่องมือทางธุรกิจเพื่อแสวงหากำไรในรูปของสถาบันการเงิน อาทิเช่น ธนาคารที่รับฝากเงินจากชาวบ้านในอัตราดอกเบี้ยต่ำแล้วนำเงินของชาวบ้านมาปล่อยกู้ในอัตราดอกเบี้ยสูง ตัวเงินกลายมาเป็นสินค้าที่ถูกซื้อขายแลกเปลี่ยนกัน อาทิเช่น การแลกเงิน 100 เยน ด้วยเงิน 30 บาท เป็นต้น หรือแม้กระทั่งการเก็งกำไรค่าเงินโดยการซื้อเงิน 1 แส่นดอลลาร์ ในอัตราแลกเปลี่ยน 1 ดอลลาร์ เท่ากับ 30 บาท ด้วยเงิน 3 ล้านบาทในเดือนที่แล้ว และวันนี้เทขายเงิน 1 แส่นดอลลาร์ ในอัตราแลกเปลี่ยน 1 ดอลลาร์ เท่ากับ 35 บาท ได้เงินมา ขึ้นขายเงิน 3 ล้าน 5 แส่นบาท ทำกำไร 5 แส่นบาทภายใน 1 เดือน เป็นต้น

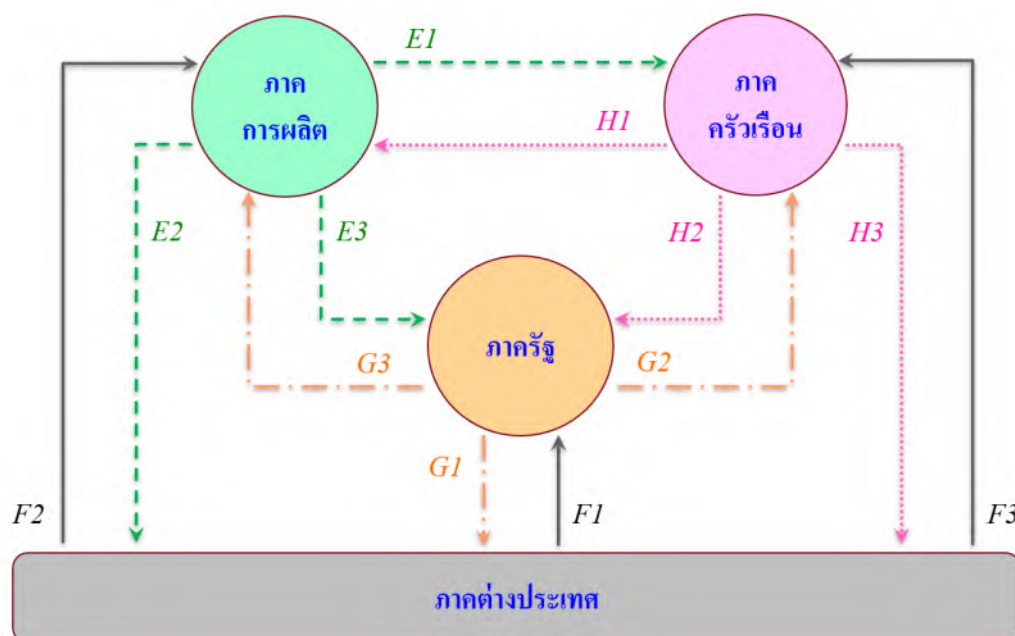
ในอดีตผู้ซื้อและผู้ขายต้องนัดหมายสถานที่เพื่อมาพบเจอหน้ากัน ในเวลาต่อมาผู้ซื้อและผู้ขายไม่จำเป็นต้องพบกัน โดยสามารถสั่งซื้อทาง ไปรษณีย์หรือโทรศัพท์ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันในยุคเศรษฐกิจดิจิทัลเราสามารถสั่งซื้อของได้ทาง เว็บไซต์ โลกออนไลน์ เฟสบุ๊ค โดยผู้ซื้อชำระเงินออนไลน์และผู้ขายส่งสินค้าให้ผู้ซื้อทางไปรษณีย์ โดยที่ผู้ซื้อและผู้ขายไม่จำเป็นต้องมาพบกันเลย

ในเศรษฐกิจแบบเปิด ใน ระบบเศรษฐกิจแบบตลาด (Market economy) หน่วยเศรษฐกิจต่างๆ เป็นผู้ตัดสินใจกำหนด การผลิต การบริโภค โดยการพิจารณาจากผลประโยชน์และความพึงพอใจสูงสุดของตน อาตัม สมิธ เคยกล่าวไว้ว่า ถ้าทุกคนในสังคมแสวงหาผลประโยชน์สูงสุดให้กับตนเองแล้วสังคมก็จะได้รับประโยชน์สูงสุดด้วยเช่นกันซึ่งผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นนี้ไม่มีใครบังคับหรือกำกับ

1.4) เศรษฐกิจ

เศรษฐกิจ (Economy) เกิดจากการรวมตัวกันของหน่วยเศรษฐกิจต่างๆ จำนวน 4 หน่วยเศรษฐกิจ ได้แก่ ภาคการผลิต ภาคครัวเรือน ภาครัฐบาล และภาคต่างประเทศ โดยที่แต่ละหน่วยเศรษฐกิจมีคุณลักษณะและบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกันไปแต่ทำงานสอดประสาน พึ่งพาและเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เศรษฐกิจมี 2 แบบ ได้แก่ เศรษฐกิจแบบปิด (Close economy) ซึ่งเป็นเศรษฐกิจในช่วงเริ่มต้นของสังคมประกอบด้วย ภาคการผลิต ภาคครัวเรือน และภาครัฐบาล มีการค้าขายกันเองภายในประเทศหรือกลุ่มปิดเท่านั้น ไม่มีภาคต่างประเทศ มักจะใช้ในการอธิบายในตำราเรียนบางหัวข้อเพื่อให้เข้าใจง่ายแต่ในโลกปัจจุบันแทบจะไม่มีประเทศไหนที่มีเศรษฐกิจแบบปิดที่ไม่ยอมค้าขายแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีกับต่างประเทศเลย ยกเว้น ชนเผ่าบางกลุ่มที่ยังหลงเหลืออยู่ในป่าลึก และ เศรษฐกิจแบบเปิด (Open economy) ซึ่งมีการเปิดการค้าขายระหว่างประเทศด้วย ประกอบด้วย ภาคการผลิต ภาคครัวเรือน ภาครัฐบาล และภาคต่างประเทศ ซึ่งโดยทั่วไปในปัจจุบันเวลาเราพูดถึงคำว่าเศรษฐกิจสันๆจะหมายถึงเศรษฐกิจแบบเปิดซึ่งสามารถใช้อธิบายโลกแห่งความเป็นจริงได้ถูกต้องครบถ้วนมากกว่า ดังแสดงความสัมพันธ์ใน แบบจำลองกระแสหมุนเวียนทางเศรษฐกิจ (Circular flow model of economy)

รูปที่ 1-4 แบบจำลองกระแสหมุนเวียนทางเศรษฐกิจในเศรษฐกิจแบบเปิด

หน่วยเศรษฐกิจแต่ละหน่วยในแบบจำลองกระแสหมุนเวียนทางเศรษฐกิจในเศรษฐกิจแบบเปิด ทำหน้าที่ต่างๆ เชื่อมโยงกัน ดังต่อไปนี้

□ ภาคครัวเรือน คือ หน่วยเศรษฐกิจที่ครอบครองปัจจัยการผลิตต่างๆ และทำหน้าที่เป็นผู้จัดสรรปัจจัยการผลิตต่างๆ ให้ภาคการผลิต อาทิเช่น แรงงาน เงินทุน ที่ดิน และผู้ประกอบการ เป็นต้น และชำระค่าสินค้าและบริการของภาคการผลิตในฐานะผู้บริโภค ผ่านทางลิงค์ H1 โดยใช้เงินผลตอบแทนปัจจัยการผลิตที่ภาคการผลิตจ่ายให้ครัวเรือน ครัวเรือนส่งแรงงานไปทำงานที่ภาครัฐและเสียภาษีให้แก่ภาครัฐ ผ่านทางลิงค์ H2 นอกจากนี้ครัวเรือนยังชำระค่าสินค้าและบริการที่นำเข้าจากภาคต่างประเทศและส่งแรงงานไปทำงานต่างประเทศ ผ่านทางลิงค์ H3

□ ภาคการผลิต คือ หน่วยเศรษฐกิจที่ทำหน้าที่รวบรวมปัจจัยการผลิตเพื่อผลิตสินค้าและบริการโดยใช้ปัจจัยการผลิตจากภาคเศรษฐกิจอื่นๆ โดยจ่ายค่าตอบแทนปัจจัยการผลิตต่างๆ อาทิเช่น ค่าจ้าง ดอกเบี้ย ค่าเช่า และกำไร เป็นต้น ให้แก่ครัวเรือนเจ้าของปัจจัยการผลิต ผ่านทางลิงค์ E1 จากนั้นภาคการผลิตจะนำสินค้าและบริการที่ผลิตได้ออกไปขายให้ภาคครัวเรือน ผ่านทางลิงค์ E1 ให้ภาครัฐ ผ่านทางลิงค์ E3 และให้ภาคต่างประเทศ ผ่านทางลิงค์ E2 ในราคาที่สูงกว่าต้นทุนการผลิตเพื่อสร้างกำไรซึ่งเป็นผลตอบแทนของภาคการผลิต กำไรที่ภาคการผลิตได้รับในแต่ละช่วงเวลาส่วนหนึ่งจะถูกนำไปปันผลให้เจ้าของภาคการผลิต และกำไรอีกส่วนหนึ่งใช้เป็นตัวทุนการผลิตและลงทุนเพื่อขยายกิจการในช่วงเวลาถัดไป อาทิเช่น บริษัทห้างสรรพสินค้า โรงเรียน เป็นต้น นอกจากนี้ภาคการผลิตยังจ่ายภาษีให้แก่ภาครัฐ ผ่านทางลิงค์ E3 และชำระค่าสินค้าและบริการที่นำเข้าให้ภาคต่างประเทศและค่าจ้างแรงงานต่างด้าว ผ่านทางลิงค์ E2

□ ภาครัฐบาล คือ หน่วยเศรษฐกิจที่ทำหน้าที่จัดเก็บส่วนแบ่งรายได้จากหน่วยเศรษฐกิจต่างๆในรูปแบบของภาษี นอกจากนี้รัฐบาลเองยังเป็นเจ้าของกิจการบางอย่างที่เรียกว่ารัฐวิสาหกิจเพื่อแสวงหารายได้เพิ่มเติมจากภาษีด้วย รัฐบาลจะนำรายได้มาจัดหาปัจจัยการผลิตจากภาคเศรษฐกิจต่างๆเพื่อผลิตสินค้าและบริการสาธารณะให้แก่ภาคครัวเรือน ผ่านทางลิงค์ G2 และให้แก่ภาคการผลิต ผ่านทางลิงค์ G3 เป็นการตอบแทนภาษีที่ได้รับมา ภาครัฐจ่ายค่าจ้างให้แก่แรงงานจากภาคครัวเรือน ผ่านทางลิงค์ G2 ชำระค่าสินค้าและบริการให้แก่ภาคการผลิต ผ่านทางลิงค์ G3 และชำระค่าสินค้าและบริการที่ภาครัฐนำเข้ามาให้แก่ภาคต่างประเทศ ผ่านทางลิงค์ G1 ในกรณีที่รายได้ไม่เพียงพอรัฐบาลก็จำเป็นต้องกู้เงินจากหน่วยเศรษฐกิจต่างๆ มาเพื่อใช้จ่าย

□ ภาคต่างประเทศ คือ หน่วยเศรษฐกิจของอีกประเทศหนึ่งซึ่งประกอบด้วย ภาคครัวเรือน ภาคการผลิต และภาครัฐบาล ของประเทศนั้นๆ อยู่ภายในเช่นกัน โดยทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ผลิตสินค้าและบริการเป็นแหล่งปัจจัยการผลิต และเป็นผู้บริโภค ในรูปแบบต่างๆ ภาคต่างประเทศส่งออกสินค้าและบริการไปขายให้แก่ ภาคครัวเรือน ภาคการผลิต และภาครัฐ ของไทย ผ่านทางลิงค์ F3 F2 และ F1 ตามลำดับ นอกจากนี้ภาคต่างประเทศยังส่งแรงงานของตนไปทำงานในภาคการผลิตของไทย ผ่านทางลิงค์ F2 และจ่ายค่าจ้างแรงงานไทยที่มาทำงานในต่างประเทศ ผ่านทางลิงค์ F3

1.5) ระบบเศรษฐกิจ

ระบบเศรษฐกิจ (Economic system) คือ ระบบการจัดสรรทรัพยากรต่างในสังคม ทั้งการผลิต กระจายผลผลิต การบริหารจัดการ ผลตอบแทน การแบ่งปัน แลกเปลี่ยน การบริโภค ตลอดจนระเบียบ กฎเกณฑ์ต่างๆทางการเงินและเศรษฐกิจ ในโลกนี้แบ่งระบบเศรษฐกิจออกเป็น 4 ระบบหลักๆ ได้แก่

❑ ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม (Capitalism) คือ ระบบเศรษฐกิจแบบเสรี (Free economy) ที่ให้เสรีภาพแก่ประชาชนในการเลือกบริโภค การครอบครองทรัพยากร การประกอบอาชีพ และทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ตามความสามารถและศักยภาพของแต่ละคน มีการพัฒนาสินค้าและบริการ โดยมีความมั่งคั่งของตนเองเป็นแรงจูงใจในการทำงาน ภายใต้ระบบกลไกราคาหรือกลไกตลาด โดยรัฐบาลมีหน้าที่เป็นคนกลางในการอำนวยความสะดวก ความสงบเรียบร้อย ความยุติธรรม และไม่เข้าแทรกแซงทางเศรษฐกิจ ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย แต่เนื่องจากความเสรีในการแสวงหาความมั่งคั่งในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมจึงทำให้มีการแข่งขันทางเศรษฐกิจสูง การใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลืองขาดประสิทธิภาพ การก่อกวนพิษทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การกดค่าแรงเอาเปรียบลูกจ้าง อีกทั้งคนแต่ละคนมีความสามารถ ลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ และโอกาสที่แตกต่างกันทำให้มีความแตกต่างทางด้านรายได้ระหว่างคนจนและคนรวยสูงมาก การวางแผนจากส่วนกลางเพื่อประสานประโยชน์ของรัฐบาลเข้ากับเอกชนให้เกิดผลดีแก่ส่วนรวมอย่างแท้จริงทำได้ยากและอาจจะไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในกรณีที่ต้องการกำหนดทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว การตัดสินใจและดำเนินการแก้ปัญหาในยามวิกฤตฉุกเฉิน อาทิเช่น ยามสงคราม ยามเกิดภัยพิบัติ เป็นต้น มีความล่าช้าขาดประสิทธิภาพ

❑ ระบบเศรษฐกิจแบบคอมมิวนิสต์ (Communism) คือ ระบบเศรษฐกิจที่ตรงข้ามกับระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมโดยสิ้นเชิง ระบบเศรษฐกิจแบบคอมมิวนิสต์มีการรวมอำนาจทุกอย่างไว้ที่ส่วนกลางโดยที่รัฐบาลเป็นเจ้าของทรัพยากรทุกอย่างซึ่งเป็นปัจจัยการผลิตทั้งหมดของประเทศ เอกชนหรือประชาชนทั่วไปไม่มีสิทธิ์ครอบครองทรัพยากรและไม่มีสิทธิ์ที่จะเลือกใช้ปัจจัยการผลิตได้อย่างเสรี รัฐบาลทำหน้าที่ตัดสินใจในการผลิตและการบริโภคโดยจัดสรรทรัพยากรต่างๆให้กับภาคการผลิตและภาคครัวเรือน ประชาชนทุกคนมีสภาพเป็นลูกจ้างของรัฐบาลและไม่มีสิทธิ์ในการเลือกอาชีพเพราะรัฐบาลจะเป็นผู้กำหนดการทำงานและค่าจ้างของประชาชนแต่ละคนตามความสามารถ ประชาชนไม่มีเสรีภาพในการเลือกบริโภคสินค้าและบริการต่างๆตามความพอใจของตน ผลผลิตที่ผลิตขึ้นจะถูกนำส่งเข้าส่วนกลาง และรัฐจะทำหน้าที่เป็นผู้แบ่งปันสินค้าและบริการดังกล่าวให้ประชาชนอย่างเท่าเทียมกันและตามความเหมาะสมและความจำเป็นของแต่ละคน เมื่อเกิดปัญหาทางเศรษฐกิจรัฐบาลเป็นผู้แก้ไขโดยไม่พึ่งกลไกราคาหรือกลไกตลาด ระบบเศรษฐกิจแบบคอมมิวนิสต์เป็นระบบสังคมในอุดมคติภายใต้รูปแบบการปกครองในระบอบเผด็จการที่

□ เกิดขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ระหว่างชนชั้นแรงงานซึ่งเป็นกลุ่มคนส่วนมากในสังคมกับชนชั้นนายทุนซึ่งเป็นกลุ่มคนส่วนน้อยในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ระบบเศรษฐกิจแบบคอมมิวนิสต์นี้จึงเหมาะกับประเทศที่ต้องการลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางฐานะและรายได้ของบุคคลในสังคม แต่อย่างไรก็ตามสินค้าและบริการที่ผลิตภายใต้ระบบเศรษฐกิจแบบคอมมิวนิสต์นี้อาจมีประสิทธิภาพและได้คุณภาพสินค้าและบริการที่ไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากประชาชนขาดแรงจูงใจในการทำงาน ขาดการแข่งขันทางธุรกิจ อีกทั้งการตัดสินใจโดยลำพังโดยผู้นำและกลุ่มคนเพียงบางกลุ่มในรัฐบาลซึ่งอาจไม่ใช่บุคคลที่เก่งหรือมีความรู้ความเชี่ยวชาญจะทำให้การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรของประเทศเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพและมีโอกาสวางแผนผิดพลาดได้ง่าย แต่ถ้าผู้นำและผู้บริหารประเทศเป็นคนดีคนเก่งประเทศก็จะสามารถพัฒนาไปได้อย่างดี

□ ระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม (Socialism) คือ ระบบเศรษฐกิจแบบวางแผน (Planned economy) ที่รัฐเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต วางแผนและควบคุมการผลิตเพียงบางประเภท โดยเฉพาะการผลิตที่สำคัญและเป็นผลประโยชน์ร่วมกันของประชาชน เช่น ไฟฟ้า ประปา สถาบันการเงิน เป็นต้น เอกชนยังคงมีเสรีภาพในกิจกรรมทางเศรษฐกิจขนาดย่อมอื่นๆที่ไม่ใช่กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่รัฐควบคุมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมเป็นระบบเศรษฐกิจที่คล้ายกับระบบเศรษฐกิจแบบคอมมิวนิสต์ซึ่งมีจุดร่วมกันคือการจำกัดความไม่เท่าเทียมกันในสังคม แต่ว่าระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมจะมีความเข้มข้นหรือเข้มงวดน้อยกว่าระบบเศรษฐกิจแบบคอมมิวนิสต์ กล่าวคือระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมแบ่งปันบางอย่างเป็นส่วนรวมแต่ยังคงเหลือบางอย่างเป็นส่วนตัวและยังคงมีชนชั้นทางสังคมหลงเหลืออยู่บ้าง ในขณะที่ในระบบเศรษฐกิจแบบคอมมิวนิสต์ทุกอย่างเป็นส่วนรวมและไม่มีชนชั้นในสังคม

□ ระบบเศรษฐกิจแบบผสม (Mixed Economy) คือ ระบบเศรษฐกิจที่ผสมระหว่างระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมกับระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม มีรัฐเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตหรือควบคุมการผลิตบางส่วนที่สำคัญ และดำเนินกิจการบางอย่างในรูปของรัฐวิสาหกิจ มีการวางแผนจากส่วนกลางและมีสวัสดิการจากรัฐ เอกชนยังคงเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตส่วนใหญ่ มีเสรีภาพในการผลิตและการประกอบอาชีพส่วนใหญ่ที่ไม่ผิดกฎหมายและรัฐไม่ได้ห้าม มีการแข่งขันทางธุรกิจ มีการพัฒนาสินค้าและบริการ ราคาสินค้าส่วนใหญ่เป็นไปตามกลไกตลาด ผู้บริโภคมีโอกาสเลือกสินค้าได้มากพอสมควร รัฐอาจแทรกแซงการผลิตและการบริโภคได้บ้างในยามจำเป็น ระบบเศรษฐกิจแบบผสมเป็นการแก้ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันทางด้านรายได้สุดโต่งของระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมให้มีการกระจายความมั่งคั่งได้ดีขึ้นโดยสันติวิธีทางรัฐสภาภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย

1.6) อาชีพในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงภาวะสังคม วัฒนธรรม การดำเนินชีวิต พฤติกรรมการบริโภค การผลิตสินค้าและบริการ และการประกอบกิจการต่างๆ ในประเทศไทยอย่างมากมายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในยุคเศรษฐกิจดิจิทัลที่มีการแข่งขันสูงทั้งทางด้านคุณภาพ สินค้าและบริการ พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลให้ข้อมูลข่าวสารทางการค้า การลงทุน ถูกเผยแพร่อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ก็ให้เกิดการแข่งขันที่สมบูรณ์และโปร่งใสมากขึ้น มีการใช้เครื่องจักร หุ่นยนต์และปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) เข้ามาทำงานทดแทนมนุษย์มากขึ้นทำให้เกิดการเลิกจ้างและคนตกงานเพิ่มขึ้นจำนวนมาก คนวัยทำงานในยุคเศรษฐกิจดิจิทัลจึงจำเป็นต้องปรับตัวเรียนรู้และพัฒนาทักษะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้สามารถแข่งขันในการสมัครงานและการทำงาน

รูปที่ 1-5 เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตประจำวัน

ที่มา: ภาพจาก Shutterstock.com, โดย Jesus Sanz, รหัสภาพ: 175163120

การเปลี่ยนฉัพล้นทางดิจิทัล (Digital Disruption) เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากเทคโนโลยีดิจิทัลที่พัฒนาขึ้นถึงจุดที่สร้างนวัตกรรมใหม่ให้เกิดขึ้น ซึ่งเป็นได้ทั้งผลิตภัณฑ์ แพลตฟอร์ม หรือโมเดล และเกิดผลกระทบต่อมูลค่าของสินค้า บริการ หรือผลิตภัณฑ์เดิมที่มีในตลาด มีลักษณะดังนี้

- **เกิดผลลัพธ์ใหม่** ในส่วนนี้จะดูว่าโมเดลหรือนวัตกรรมนั้นแก้ปัญหาให้กับลูกค้าในแบบที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนได้หรือไม่ เช่น บริการเรียกรถที่แก้ปัญหาคนที่บ้านอยู่ห่างจากถนนใหญ่ หรือบริการชมภาพยนตร์แบบ เน็ตฟลิกซ์ (Netflix) ที่แก้ปัญหาคนไม่มีเวลาชมภาพยนตร์
- **สามารถสร้างตลาดใหม่** กลุ่มลูกค้าของสินค้าหรือบริการจากโมเดลธุรกิจนั้น เจาะกลุ่มลูกค้ากลุ่มใดกลุ่มหนึ่งจนเกิดเป็นตลาดใหม่ที่มีฐานลูกค้าซึ่งแตกต่างจากลักษณะเดิมอย่างไร
- **เกิดขึ้นบนพื้นฐานของเทคโนโลยีดิจิทัล** เมื่อพูดถึงการเปลี่ยนฉัพล้นทางดิจิทัล การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในลักษณะการแทรกแซงหรือทำลายจึงต้องเกิดขึ้นในโลกดิจิทัลตามไปด้วย หากโมเดลธุรกิจที่เกิดขึ้นใหม่ตีตลาดใหม่ได้ หรือแก้ปัญหาใหม่ได้แต่อยู่บนโมเดลธุรกิจอื่นก็ไม่ถือว่าเข้าข่ายนี้

การเปลี่ยนฉัพล้นทางดิจิทัล ส่งผลกระทบบังต่อไปนี้

- **ความต้องการของตลาด** ทำให้เกิดความอยากซื้อสินค้าหรือบริการที่เกิดขึ้นใหม่มากกว่าที่มีอยู่และเคยเป็นที่ต้องการดั้งเดิม เช่น ฟิล์มต้องเลิกผลิตไปเพราะการมาของกล้องดิจิทัล การใช้แอปพลิเคชันเรียกรถส่วนตัวแบบ อุเบอร์ (Uber) และ แกร็บ (Grab) แทนการขึ้นแท็กซี่นั่นเอง
- **การซื้อขายและจ่ายเงิน** เดิมการซื้อขายอิงกับเวลาและสถานที่ เราต้องจ่ายเงินสด เพื่อแลกกับสินค้าหรือบริการ แต่ในปัจจุบันเราสามารถซื้อขายผ่านออนไลน์ จ่ายเงินออนไลน์ได้
- **การสื่อสาร** เกิดการเปลี่ยนวิธีการ วิธีคิดที่ใช้ในการสื่อสารไปจากเดิม ส่งข้อความฟรีทางไลน์แทนการส่ง SMS โทรศัพท์ฟรีทางไลน์แทนการโทรศัพท์แบบเดิม เผยแพร่ข้อมูล